

ס"ז חשון תרצ"ב
27 אוקטובר 1931
יום ג'

גלובמן - הפטורים והקיצוצים היו עלולים לזעזע את

קיום ארגון הפקידים. היחידה יכלה להתקורר השאלה: מן בצע

בהסתדרות? תודות למאמצי הסוכירות לא נחרסף אלא נחגבר

הארגון וקשריו עם ההסת"י.

באפריל 1930 עברו בסוכנות 118 פקיד, מסכרתם

החדשה הייתה 2,457 לא"י. עכשיו עובדים 55 פקיד, מסכרתם

1,115 לא"י לחודש, על חודש המסכרת לא יוותרו עכשיו הפקידים.

ישיבה עם הפה"מ. שאלתי אם לא יתכן לאחד את שתי

הלשכות. באיחוד זה היינו מסירים כמה אי-הבנות ומענות.

שרגאי ענה - שכל זמן שלא נוצר אסון גמור מצד הפה"מ להסת"י -

יביא האיחוד של הלשכות לידי סכסוכים יותר קשים. שרגאי מציע

להיקון ההסכם:

(1) שבכל חודש מבררים את החשבון של החלוקה, ואם

מתברר שאיזה צד קופח מחזירים לו בחודש הבא;

(2) לפני סיום רשימת היוצאים לעבודה - בעבודות

פחות או יותר גדולות - מבררות שתי הלשכות את הרשימה;

(3) חברי הפה"מ בעלי המקצוע מקבלים את חלקם בעבודה

מקצועית בתחום להסכם והאגודה המקצועית מגינה עליהם סבלי

להכריחם להיות חברים באגודה המקצועית (לרוב ה פקידים, שמשים

ועוד);

(4) חלוקת אחוז העבודה ע"י הלשכות תעשה כמו בת"א -

הלשכה המקבלת עבודה $1\frac{1}{2}$ - הלשכה שפועליה נשלחים לעבודה - 2%;
(6) שהפה"ם יקבל אח חלקו בעבודה פשוטה גם כשעבודה
זו נמסרת לקבוצי-עבודה, שאין להכניס לחוכו חברים של הפה"ם -
קפלן מעיר שבה"א השליטים בשוק הבנין הם קבוצי בנין וקבלים.
ללשכה אין שליטה, במקרה הטוב היא ממציאה רק פועלים נוספים.
ואם נתן להפה"ם 8% מהעבודה (ולהכניס בחשבון חברי הקבוצים)
הרי נסגור אח הדרך בשביל הבודדים של הלשכה. קפלן מציע
להפה"ם לארגן גם הוא קבוצי עבודה. שרגאי מעיר, שדרישחם
מכוונת לאותם קבוצי העבודה המקבילים אח עבודתם ע"י הלשכה.
לזאת הסכמנו.

ביחס למשרד הקבלני הסכמנו - שני הצדדים שהפה"ם
יארגן קבוצה קבוצה שתעבוד במשרד. אם יאסף חוב (להפה"ם
בימי עבודה) של 30 לא"י (100 ימי עבודה) על הלשכה להחזיר
ואם מהעבודה הראשונה כלה.

הפה"ם (קלמר) קובל שבשכונה הפועלים בה"א היו 30
בחים, והגיעו להם 4, קבלו רק 2, וגם משנים אלה אחד הוא מור
תשלום חוב בעד ביה חלפיות.

טובין - בשכונה בונים רק 26, חמשה סרם התחילו בם.
שנים ניחנו כבר להפה"ם, שנים מגיעים להם מהחמשה שטרם ניבנו.
הלשכה הודיעה להלל ששני הבחים הם על חשבון הלשכה, ואין לזקף
אותם ע"ח החוב.

קלמר - 5 הבחים לא ידוע מתי יבנו, ולכן הוא דורש
אח החוב עכשיו.

המזכירות תכתוב למ.ס.תא שעליה לדרוש מהמשרד לא
לנכות החוב משני הבהים, ושני הבהים החסרים עדין ישלמו להפח"ס
מהמים שהמשרד יעמיד לרשות הלשכה (בשכונת מקידי העיריה).
שרגאי מציע שהפח"ס ישתתף בבירור עם נובלמיסקי
או עם נוחן עבודה אחר מעין זה. קפלן מעיר שבמשך השנה היו
כל הישיבות עם נובלמיסקי על פיטורי פועלים ולא קבלת פועלים.
קפלן מציע שבדרישה עבודה מהעיריה ומהסוכנות טוב
שישתתפו שני הארגונים. אין זאת חובה אלא רשות.
הסכמנו שרצויות פעולות משותפות אבן הן רשות לשני
הצדדים ולא חובה. כל צד יזמין, כשיראה צורך בדבר, את הצד
השני להשתתף בפעולה כזו.
שרגאי מעורר שאלת העבודה בשבת: בים-הסמל ובנסל.
קפלן מודיע: נובלמיסקי דרש שיעבדו בשבת. ההסתדרות חודיעה
אם יש הכרח טכני - נסכים לכך, אבל אם זהו רק ענין כלכלי נחנוד
לכך, ולא נסכים גם לקבל שכר נוסף.
נובלמיסקי חודיע שאם פועלים יהודים לא יעבדו יכנים
פועלים ערבים - וכך עשה, כי חלק מהפועלים היהודים לא רצה לעבוד
בשבת (חלק הסכים לעבוד בשבת).
שרגאי מוסר בשם נובלמיסקי - לאחר שהמזרחי חודיע
שהוא מחנוד לעבודה בשבת - שחברי ההסת" אינם מחנודים לעבוד
בשבת. שאלתי את שרגאי אם שאל את נובלמיסקי בדבר רצונו
להעסיק פועלים ערבים אם יהודים לא יעבדו. שרגאי ענה בשלילה.

קפלן קובל על התחרות הפה"ם בפתח-חוקות בהורדת מחירים. גרובסקי הציע להפה"ם ששתי הלשכות הופענה אצל הסוחרים באופן משותף ויחלקו ביניהן את העבודה 80:20. כשבא לטולקו במסי הראהו סכתב מהפה"ם שהם רוצים לקבל את העבודה כי הלשכה ספגה זכותם. טולקובסקי אמנם גמר את ההסכ', אולם חלק מעבודתו נעשתה ע"י גרף, וגרף רצה למסור העבודה להפה"ם. מ.פ.פ.ח. החנגדה - וגרף הודיע שימסור זאת למ.פ.פ.ח. אבל רק בחנאי הפה"ם שהיו פתוחים למעשה בעשרה אחוז ממחירי הלשכה.

שרגאי - בח"ח אין הסכם עד היום הזה. הלשכה אינה משתפת את הפה"ם בעבודה, גרובסקי הציע להפה"ם 20% מכל העבודה. הפה"ם רצה להסכים אם ההצעה היא רשמית. גרובסקי אמר שזוהי הצעתו וטעונה אישור מהלשכה. אז פנה הפה"ם לטולקובסקי. זה שאל הלא יש הסכם - ענו הפה"ם שאין הסכם.

שרגאי אומר שאינו מצדיק הורדת המחיר של הפה"ם בפ"ח, אבל יש צורך ששתי הלשכות ידברו ביניהן על מחיר מוסכם ועל שאר העניינים. על המזכירות של הוה"פ לסדר באתר הימים הקרובים מבישה בין שני הארגונים שבפ"ח בהשתתפות המרכזים למען סדר הסכם בכל השאלות.

מסרתי לזלמן החלטת הוה"פ בדבר נסיעתו. הוא חושב את הדבר לבלתי אפשרי מטעמים משפחתיים. הילד - רחל. בלי רחל

לא יוכל לנסוע, ואין היא יבלה לנסוע רק כמלכות. לעבודת
הליגה אינה באה בחשבון אחרי נסיעת גולדה, וגם לא למגביה.
אם הילד אין לקחת לאמריקה בלי אומנה - והדבר הזה לא יתכן -
בלי רחל אי-אפשר לו עכשיו לנסוע.

גם מבחינת המערכת קשה הדבר. ביחוד לאחר צאת משה -
בשביל דבר זה יהיה קשה - אולם הענין מסור להחלטתה. ניגשים
עכשיו לשורת מוספים. יש שאלת הירחון * אינו רוצה להפסיק
אוחו לרגל נסיעתו. ברל לא יקח על-עצמו את עריכת הירחון.

אח"צ פגישה עם באי-כוח המושבות בשאלת החינוך
וארגון החורים. בנימינה, כרכור, רחובות, כ"ס, בני-ברק,
הרצליה, הדרת, פרס-חנה. מסרתי לחברים על מסרת הבינוס;
בירור הצורך בארגון החורים בתוך ההסתדרות.

פרלמנטר מוסר פרטים על האספה ברחובות.
מוסיף שחכמים הפועלים באספה היה לא נכון - האכרים רוגזים
על רצון הפועלים לבחור כל 3 הצירים משלהם. יתכן שיפסיקו
המיכחש לגן, שרוב ילדיו הם מן הפועלים. אגב עמד על החזיון
שברחובות אין מקבלים פועל כחבר לקופת מלוה, אם כי נוחנים
הלוואות לפועלים.

רוקח - הייתה ישיבת ההאחדות האכרים בהשתתפות הועדים
החקלאיים ודנו על יסוד קופת-חולים, החנוך, סועצות כפריות.
החליטו לארגן קפת-חולים עממית שתחקר עם ועדי המושבות, וכל
המושבה כגוף צבורי תשתייך לקופה. ע"י כך הם יצו לקשר להאחדות

האכרים אח כל חושבי המושבה. בארגון החורים הם סתכוונים לאותה המטרה. לועידת החורים ישלתו גם ועדי המושבה צירים, והיות שועדי המושבה הם בידי האכרים - יהפכו את הארגון הזה לכלי של התאחדות האכרים.

אין רוקח חושש שלע"ע יקסחו את ילדי הפועלים, להיפך יעשו מרבנות לפועלים, אולם יגזלו את נכונותיהם. בדבר מועצות כפריות החליטו לא לסדר ועדי קהלה אלא מועצות כפריות, שתחום מסכותן חצטסצם במושבה, ולא בפרדסים. קובל על הוה"ל שלא טיפל בשאלה זו. בשרון יש אפשרות להעמיד את ועדי המושבות תחת הוה"ל. מציע שהוה"ל יכנס את ועד מושבות השרון. נגד ארגון החורים של הפועלים - בעד טעולת הוה"ל. בתוצלית סתנגדים כולם לפירור החינוך.

שיוו - בחדרה המושבה מכסה כל הוצאות החינוך - 1,300

לא"י - שליש משכר למוד, שליש מסס חנוך, שליש מועד המושבה. ועד המושבה רוצה להעמיד בה"ס תחת שלטונו, ופרסמו מודעה בדואר היום שמחפשים מנהל. בועד הספקת יש לפועלים רוב. האכרים רוצים להגדיל שכר הלמוד. מחייב ארגון החורים שלנו.

בקר (רמח-גן) - כל העניינים נמצאים בידי מועצה סמונה.

ילדי חורים עובדים מהוים 60%. החקציב סתכסה משכר למוד ומשחתתפות המועצה. החליטו להפתית השחתתפות המועצה, והפועלים צריכים לשלם ב-60% יחד מאשר מקודם (במקום 15 גרוש לחודש - 26 גרוש). החורים נחארגנו - אולם המועצה אינה מחשבת אתם. פנו לסושל על בחירת למועצה, הבית שבאוגוסט יסודרו בחירות - והדבר לא נחקיים.

ברזובסקי (כפר-סבא) - שאלה החנוך קשורה בשאלה המוניציפלית. האכרים רוצים להעביר בה"ס מסוג א' לסוג ג'. בפועל שוררת אנרכיה - ואין שום סוג. בנוגע לארגון ההורים החליטו בכ"ס לא להשתתף בו. בתחום מקומי יש ארגון הורים. יש אספה שנחיה של הורים וועד הורים. כל הילדים כמעט הם ילדי פועלים. הגן כולו של פועלים. אין צורך בארגון הורים של פועלים. מסירת החנוך לועדי הורים תסור אותו. ארגון הורים הוא עראי. יש להשתמש בחוקת הכנסת ולארגן קהלות. י. לוין (הרצליה) אולי מאוחר כבר, התאחדות האכרים בעזרת ועדי המושבות עומדת לקבל החינוך ברשותה. עלינו להכנס לועדי ההורים, גם אלה שמחארגנים ע"י האכרים, בני-בנימין מתנגדים בכל כוח להשארת החנוך בידי הסוכנות והוח"ל. הם דורשים 8 שעות עבודה ומכסימום של 16 לא"י לסורה. ילד עולה במחלקת החינוך 9 לא"י, והכי עשיר משלם רק 6 לא"י לשנה. שכר הלימוד של הפועלים אינו גדול.

(ראשון לציון) המושבה נגד פירור החנוך - מחוק התנגדות לסטולנסקי. שולל ארגון הורים עובדים - ארגון זה יחזק את בני-בנימין. יש ועד הורים כללי. ריפטיין (בנימינה) - מחייב ארגון הורים עובדים גם בשטח מקומי וגם בשטח ארצי. ביציאת החנוך מידי הסוכנות יש סכנה להתגברות השפעת הריאקציה בענין החינוך. יש צורך במלחמה - ולמלחמה זו צריך שיהיה נושא, ביחוד בחקופת המעבר הקשה. אחדות כללית של החינוך נחוצה רק בשטח אדמיניסטרטיבי בספי, אולם בשטח

הכיוון דרושה אבטונומיה. יש להפעיל את הוה"ל ברגולציה של החנוך באופן צבורי.

נחשחאי (כרכור) - בעד כל ילד משלמים 3 לא"י

לשנה שכר למוד בלי חבדל פועל ואכר. חונחנו את ענין החינוך ע"י וה"ח. פנינו לוה"ח - ולא ח"ח כל התענינות, מחייב ארגון הורים עובדים לשם טקוח על בחי-ספר וגנים.

יודילביץ (כ"ס) החקציב הוא 40% מהסוכנות, 60%

מועד המושבה, 1,5 בעד כל ילד מהכנסות ועד המושבה. שכר הלמוד הוא : א) 20, ב) 30, ג) 40 גרוש לחודש.

המושבות, גם הישנות וגם הצעירות, שואפות לצאת

מרווח הסוכנות. בעיני האכרים החנוך הוא דבר פרטי של כל יום. הוה"ל לא גילת שום פעולה בענין זה. לא החקשר עם הצבור במושבות. מחייב ועד הורים ארצי כללי שידרוש מהוה"ל להכנס בעניני החנוך. קושניר (בני-ברק) - החינוך בארץ אינו מחאים למציאות

ולצרכים הארצישראליים. אצלנו אין לא שכונה ולא מושבה. יש

כאן 200 פועלים, 150 חושבים, כולם עניים מרודים. אין להם

כסף - אבל שנאה לפועלים יש להם. בה"ס משתייך להלכה למזרחי.

אבל אפילו חינוך דתי אמחי אין בו. ילדי הפועלים - החצי

מבה"ס - נמצאים במני סחירה של בה"ס לבית. שם דורשים מהם דת -

ובבית אינה. הפועלים לא משתתפים במסים של ועד המקום שבחלקם

נחסך ביה"ס. יש גם חלמוד תורה (50 ילד) שמלמד בלודית.

המזרחי מקרב לאט לאט את בת"ס לחלמוד התורה, ויחכן שילדי הפועלים

לא יוכלו לסייך למודיהם בבה"ס. אם יהיה לנו כוון ברור בחנוך

נוכל למשוך הרבה הורים לצדנו.

. / .

שבטר (רחובות) - האכרים טוענים שלחורים צריכה להיות

השפעה מכרעה בועד החנוך. אולם ברור שבארגון החורים הם מחוונים לפיח ר החנוך ולהשלטת התאחדות האכרים. אולם לנו קשה לסרב להשתתף בארגון חורים כללי. עלינו להציג תנאים - שארגון זה לא יעסוק בפוליטיקה ולא יעביר החינוך למקום. משום כך השתתפו הפועלים באספת החורים ברחובות. לדעתי, עלינו להפריע לארגון הבינ-מושבותי של החורים, כי זה רק מכשיר בידי התאחדות האכרים. בארגון חורים מקומי עלינו לקחת חלק, כי טבעי הדבר שבאספת חורים ידונו על החינוך, אולם עלינו להקים בכל מקום ארגון חורים עובדים - גם במקום שקיים ארגון חורים כללי - אשר קודם כל ימנע מצעדים מזיקים לחנוך במקום, ישפיע על ארגון החורים הכללי ועל ביח"ם במקום. ארגון זה צריך גם לטפל בתנועת החורים. חברינו לא קבלו הכשרה לחיות חורים, זוהי חורה וללמוד אותה צריכים.

ביח"ם לשאלות הפוליטיות של החינוך עלינו לנקוט קו - של רשות אחת - רשות הכנסת - (או בשותפות עם הסכנות) על החנוך. במלחמה זו נוכל למשוך אלינו את החושבים וחלק מהאכרים. עלינו גם לדאוג להגנת המורה בפני התנקשיות ועדי המושבות ובני-בנימין.

קפלן - אין לשלול ארגון חורים כללי, אבל לא בשטח המושבות, אלא בשטח ארצי. מפקפק גם בצורך של ארגון חורים עובדים. וה"ת צריכה להכנס בשאלות החינוך ולהתייעץ עם החורים שלנו.

. / .

ב.צ. - לפני שנה דנו על סוכנות או וה"ל - עכשיו
כצטיינת דרך שלישית - התפרקות. זוהי הסכנה. הקונגרס קבל
החלטה נגד העברה לכנסת - והשנה אפשר רק לעשות הכנות להעברה
לכנסת. מחייב ארגון הורים במקום. ארגון הורים עובדים
בנקודות קטנות עלול לעורר סכסוכים.

חודעתי שהשיבה המלאה של וה"ת המרכזית תדון בכל
היקף שאלות התנוך ונחקשר עם ועדות החרבות המקומית בענין זה.

מרמינסקי - הייתה ישיבת ועדה העליונה. דנו על
הסרטיפיקטים. סנטור הביע דעתו נגד קבלתם. שוחח עם חייססון.
206 יהיו בשביל חיירים שישארו בארץ, 45 לצעירים מרוסיה,
100 לצעירות מרוסיה וקרובות של חושבי הארץ, סמטת העובדים
וסוחרים זעירים. ההנהלה הכינה סכתב סחאה נגד הצמצום ונגד
החלוקה של הסרטיפיקטים, והיא דורשת בירור חדש של השידול.
ארלזרוב מציג שאלה - אם אין סכנה ברחית
הסרטיפיקטים - שהמשלה תאמר מכאן ואילך אנחנו בעצמנו נחלק
הסרטיפיקטים.

ישיבת הועדה הפוליטית. על הפרק: המצב הפנימי
בהנהלה, המועצה הערבית, הפיחוח, המשטרה.
א. המצב בפנים. היחס בין ציונים ולא-ציונים מתחדד.
הקצוץ וישוב הפה"ם חלקו את ההנהלה ל-4:4. (נאמן נמנע מהצבעה).
סעוררת שאלת ההצבעה של סוקולוב. הלא-ציונים טוענים שאין לו

זכות הצבעה. דורשים קול נוסף לעצמם כפי ההחלטה בבול.
בירושלם יש רוב לא-ציוני. כל שחלקות נמצאות
בידי שנים: סנסור וארלזרוב. אין מסונה על ההתישבות.
ארל. סובר שיש צורך בישיבת הוה"פ הציוני. הכסטר חולה קבלח
חוק ההתישבות במניו בחור "יועץ".

ב. הלשכה הערבית עוברת לבית הסוכנות. בעוד
שבועים (ביום א') תקרא מועצה לדון בשאלה זו. מוכן חזכיר
על החומר שנצבר. יובא בשבוע הבא לפני ועדתנו, ויוגש אחרי
בירור למועצה. למועצה יוזמנו כ-30 איש, בערך החצי מחברי
המפלגה. הנהלת הלשכה מ-4, ינהל המחלקה הפוליטית - יו"ר,
ב"כ הוה"ל סגן יו"ר, מזכיר המחלקה הפוליטית, ב"כ שני של
הוה"ל.

ג. בלונדון היו שיחות אחדות בשאלת הפיתוח עם
וויליאמס ועם פרקונסון. ו. הגיר ברורות שחכנית הפיתוח
הגדולה חדחה, אבל הממשלה חגשים ישוב המנושלים. הסכמות של
פרנטש: ישוב המנושלים, עריכת חכנית הפיתוח הגדולה, בירור
אדמות, הממשלה בקשר עם התישבות הממשלה. בוכוח על שאלת האדמות
הודו שבביח"שאן בוזבו קרקע ויש לחקן זאת. הסוכנות דרשה שויון
בכל חכנית אפילו זעירה, חיקון הקונצסיה בחולה, קרקעות בביח-
שאן, ביטול חוק הקונטרול על הקרקע, ובמקום זה - יבוא פרנטש
בדברים עם הסוכנות בארץ, יודיע על השטחים הדרושים לו, והיהודים
ימנעו מקניוח בשטחים אלה.

בארץ התרכזו המו"ס עם פרנטש בבדיקה תיעות המנושלים.

הסוכנות רוצה לבדוק החביעות. פרנץ הודיע - עד מנזר היועץ
המספטי לא יבתנו חביעות, היועץ הזה ישמש בכל הומר הנוגע
בדבר, הוראות מספילד אינן מחייבות שחף הצדדים בבדיקה החביעות.
סקודס היתה ידיעה שמשרד המושבות אשר את טייט, ראש המספט
הקרקעי, ליועץ מספטי, אך הסוכנות ערערה על מנזר, והדבר החזר,
לארץ. יש חשש שיהיה פלנקט, שחושבים אותו לגרוע אולי מטייט.
הציעה את פריטס או רב, אולם יונג מוען שאין הממשלה יכולה לוותר
על שני אנשים אלה.

הסוכנות מינתה שתי ועדות - אחת לחולה ובית שאן
והכניח הפיתוח, שניה - לשאלת המנושלים.
לפי הידיעות מנחמני נרשמו במחוז טבריא 900 פלחים
(שהחישבו בעבר-הירדן כבר, שמכרו קרקע זה לזה וכדומה). יש
התעוררות בקרב הצבור הערבי שהממשלה עומדת לחלק קרקע וכסף.
מסרו לפרנץ שקציני המחוז לוחצים על הערבים להרשם. הוא ענה
שלא שלח (לא אמר שלא נשלח) שום שאלון לכפרים. בשיחה בעל-
פה עם פרנץ לא נחגלה מצדו כל רצון לחת באורים בענין זה.
סלים פרח פנה לפרנץ שיקח מהיהודים אדמת הבור
בעפולה ובגידה לישוב המנושלים.
לדעת ארל. פרנץ הוא איש קטן - איך להשוותו כלל
להופ-סימפסון, אוהב להתחמק מכל שאלה, פקידותי. לדעתו ישוב
המנושלים הוא ענין לשנים.

אח מחלקת הגפחליק עומדים להעביר למחלקת הפיתוח.
רוצים לגשת למקירה הידרוגרפיה של הארץ ובקשו מהסוכנות

את החומר ההידרוגרפי שברש חה.

ארל. העיר לפרנטש בשיחה ששליחה שאלון כזה לכל הכפרים עלולה לעורר מהומות אגריות. פרנטש ענה שזהו נמוק רציני, אבל ודאי שקלו זאת בלונדון, ומצאו שזהו סכנה יותר קטנה מהשארת המנושלים בלי ישוב. לדעתי, יש סכנה-חורבן בהכנות אלו של פרנטש לישוב המנושלים. עלינו להציג חביעה אולטימטיבית לשחק את הטוכנות ולהכניס את פעולת החקירה במסלול מהאים - אם לא להכריז מלחמה וחרימה על פרנטש ולהעביר את המלחמה ללונדון ולדעת הקהל. גם בלונדון עלינו באופן אולטימטיבי לדרוש - או הבטחת מקדונלד גם לנו - או ביטול כל הענין. לנו - פירוש הדבר עם ביטול הלוואת הפיתוח - קרקע ליהודים.

י"ז חשוון
28 אוקטובר
יום ד'

ישיבה עם השמשנים: חמימה כהן - הנהלת הסוכנות הציעה חוקה לשמשנים, יש בה קמץ במשכורת ב-50% לעובדי גני-הילדים, לא יחשבו לקבועים, ישלמו להם במקום 6,75 לא"י לחודש כאשר עד עכשיו, 4 לא"י. לשמשות בגנים לא הודיעו אפילו על החוקה. כשנפתחו בה"ס ע"י המורים לא ידעו העובדים אם לגשת לעבודה או לא. חלק ניגש, חלק - לא. עמרם שלמה - קובל על שלא הודיעו ממרכז הפקידים

2/ .